

Základná škola s materskou školou, Kpt. Nálepku 878, Pohorelá

**Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím
pre primárne vzdelávanie**

Školský rok 2024/2025

„...Máš pred sebou čisté duše. Detské duše. Na dne každej z nich niečo tíško cinká. Postaraj sa, aby zvonili naplno...“

Školský vzdelávací program inovovaný

Pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia – variant A

Pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia – variant B

Vzdelávací program

Stupeň vzdelania ISCED 1 – primárne vzdelávanie

Dĺžka štúdia deväť a desať rokov

Vyučovací jazyk: slovenský

Študijná forma – denná

Druh školy: štátna

Predkladateľ:

Názov školy: **Základná škola s materskou školou**

Adresa: Kpt. Nálepku 878/159, Pohorelá 976 69

IČO 37828363

Riaditeľ školy: Mgr. Jozef Šajša

Koordinátor pre tvorbu ŠVP: Mgr. Erika Bialiková, spolupráca Mgr. Ivana Datková, Mgr. Elena Halušková, Mgr. Žaneta Holková, Mgr. Daša Lakandová, Mgr. Terézia Šajšová

Kontakty:

Telefón/fax: 048/6196130,

E-mail: skola@skolapohorela.sk

Zriaďovateľ:

Názov: **Obec Pohorelá**

Adresa: Školská 349/6, Pohorelá 976 69

Kontakty telefón: 048/6196102

Platnosť dokumentu do 31.08.2025

Podpis riaditeľa:

I. VŠEOBECNÁ CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

1. Veľkosť školy

Základná škola Kpt. Nálepku 878/159, 97669 Pohorelá je plnoorganizovaná základná škola, ktorá v školskom roku 2023/2024 má 14 tried. Na I. stupni v ročníkoch 1.- 4. je 6 tried, na II. stupni v ročníkoch 5.- 9. je 8 tried, z toho 3 špeciálne triedy pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia V.B, VI.B, a IX.B.

Školu tvorí komplex šiestich budov obklopených rozsiahlym školským areálom s pekným prírodným prostredím.

V bezprostrednej blízkosti školy je futbalové, workoutové, multifunkčné ihrisko a Ekoučebňa, ktoré žiaci využívajú cez vyučovanie aj v popoludňajších hodinách.

2. Charakteristika žiakov

Školu navštevuje 228 žiakov, z nich mnohí dochádzajú z miestnej časti Pohorelská Maša, ďalší z Val'kovne, Novej Maše, Šumiaca, Telgártu.

Na škole máme žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia a so stredným stupňom mentálneho postihnutia, ktorí sú vzdelávaní v špeciálnych triedach.

Veľkú časť žiakov našej školy tvoria žiaci zo sociálne znevýhodneného prostredia, preto výchovno-vzdelávacia činnosť na škole je náročná a vyžaduje si dobre pripravených, kvalifikovaných pedagogických a odborných zamestnancov.

3. Charakteristika pedagogického zboru

Priemerný počet pedagogických zamestnancov sa pohybuje okolo 20 pracovníkov, závisí to od počtu žiakov a otvorených tried v danom školskom roku. Všetci pedagogickí pracovníci majú vysokoškolské vzdelanie, pedagogickú aj odbornú spôsobilosť, vyučujúci v špeciálnych triedach majú ukončenú špeciálnu pedagogiku pre mentálne postihnutých.

Skúsenosti so vzdelávaním žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami sú veľmi dobré. Na škole máme tri špeciálne triedy. V špeciálnych triedach a v druhom oddelení školského klubu vyučujú kvalifikovaní pedagógovia špeciálnej pedagogiky Mgr. Elena Halušková, Mgr. Terézia Šajšová, Mgr. Erika Bialiková, Mgr. Ivana Datková a Mgr. Daša Lakandová. V rámci národného projektu „Pomáhajúce profesie v edukácii“ na škole pracujú odborní zamestnanci sociálna pedagogička PaedDr. Henrieta Pocklanová, školská psychologička Mgr. Adriana Bábel'ová, pedagogické asistentky učiteľa Ing. Marianna Šramková, Bc. Irina Tešlárová, Ivana Kocmálová, Mgr. Adriana Bábel'ová. Ďalšie pedagogické asistentky učiteľa sú Mgr. Jana Tlučáková, Mária Gandžalová a Mgr. Erika Tereková, ktorá má vyštudovanú špeciálnu pedagogiku.

Na škole pracuje koordinátor pre environmentálnu výchovu a koordinátor pre prevenciu PaedDr. Henrieta Pocklanová, ktorá má na starosti ochranu detí pred drogovými závislosťami, fyzickým, alebo psychickým násilím a prejavmi šikanovania.

Pedagogickí a odborní zamestnanci sa priebežne vzdelávajú. Pedagogickí a odborní zamestnanci prešli rôznymi školeniami, vzdelávaniami, aktualizáčnym vzdelávaním, webinármi. V odborno-metodickom raste a profesijnom rozvoji učiteľ'ov zohľadňujeme ciele vzdelávania pre 21. storočie formulované Európskou úniou, meniacu sa žiacku a rodičovskú populáciu, novú klímu a kultúru školy, nové informačné a komunikačné technológie, posuny v hodnotách spoločnosti, rozvoj vied a ich transformáciu do vzdelávacích obsahov, nové požiadavky trhu práce a požiadavku autonómie a zodpovednosti učiteľ'ov. Vyučujúci spolupracujú s Regionálnym, centrom podpory pre učiteľ'ov formou mentoringu.

4. Organizácia prijímacieho konania do špeciálnej triedy

Prijímanie žiakov do prvého ročníka robíme v spolupráci s materskými školami v Pohorelej a Val'kovni, slávnostným spôsobom pre vzbudenie záujmu detí a rodičov o našu školu.

Žiakmi špeciálnej triedy sú žiaci, ktorí nezvládli učivo bežnej triedy základnej školy a po psychologickom a špeciálno-pedagogickom diagnostikovaní boli odporučení na vzdelávanie v špeciálnej škole, resp. v špeciálnej triede zriadenej v základnej škole.

Návrh na zaradenie žiaka do špeciálnej triedy môže podať zákonný zástupca na základe žiadosti, lekár a predškolské zariadenie.

Podmienky prijímania žiakov do škôl pre žiakov s mentálnym postihnutím určuje § 7ods1 až 4 vyhlášky č. 322/2008 Z.z. o špeciálnych školách.

5. Dlhodobé projekty

Národný projekt „Pomáhajúce profesie v edukácii“.

Projekt „Stena, pouč ma 2!“.

Žiaci sa zapájajú aj do aktuálnych školských akcií v rámci inkluzívneho vzdelávania.

6. Spolupráca s rodičmi a s inými subjektmi

Spolupráca s rodičmi je na dobrej úrovni. Rodičia pracujú ako zaregistrované občianske združenie, pomáhajú škole pri organizovaní rôznych podujatí a sú finančne spoluúčastní pri projektoch, ktoré škola uskutočňuje. Spolupráca školy s rodičmi žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia má rezervy, ktoré by sme chceli zlepšiť.

Škola úzko spolupracuje so svojím zriaďovateľom a Radou školy. Rada školy má 11 členov. Zastúpenie v nej majú 4 rodičia, 2 pedagogickí pracovníci, 1 nepedagogický zamestnanec a 4 delegovaní zástupcovia zriaďovateľa.

Dobrá spolupráca je s CPaP Brezno, komunitným centrom v Pohorelej, terénnou sociálnou prácou vo Val'kovni, Lesmi SR š.p., NAPANTom, s Policajným zborom v Pohorelej, so Zväzom protifašistických bojovníkov, Regionálnym centrom podpory pre učiteľ'ov.

Rodičia sú o vzdelávaní, o výchovno-vzdelávacích výsledkoch a mimovyučovacích aktivitách svojich detí informovaní:

- Na celoškolských a triednych rodičovských združeniach, návštevou v rodinách.
- Na individuálnych konzultáciách s triednym alebo vyučujúcim daného predmetu.
- Prostredníctvom školského časopisu Pohorelský školáčik.
- V rámci dňa otvorených dverí na škole.
- Prostredníctvom internetovej žiackej knižky a web stránky školy.

7. Priestorové a materiálno-technické podmienky školy

Objekt školy sa skladá zo šiestich samostatných budov prepojených zhora krytou spojovacou chodbou. V prvom pavilóne na poschodí je umiestnená materská škola. Škola má zriadené a využíva tieto odborné učebne: telocvičňu, odborné učebne pre vyučovanie fyziky a chémie, výtvarnej výchovy, výpočtovej techniky, regionálnej výchovy a žiacku knižnicu.

Vybavenie kabinetov je na dobrej úrovni, pomôcky sa snažíme pravidelne obnovovať a vymieňať za modernejšie. Každá trieda má interaktívnu tabuľu.

8. Škola ako životný priestor

Aby sa žiaci, pedagogickí, odborní a nepedagogickí zamestnanci cítili čo najpríjemnejšie, veľký dôraz kladieme na estetické prostredie tried, chodieb, zborovne a jednotlivých učební. Postupne vybavujeme aj kabinety pre učiteľ'ov novým vybavením, nielen nábytkom ale aj výpočtovou technikou. Pracovné prostredie v jednotlivých triedach a chodbách nám spríjemňuje veľké množstvo izbových rastlín. Snažíme sa budovať priateľskú atmosféru medzi žiakmi navzájom, medzi žiakmi a zamestnancami školy, medzi pedagógmi a rodičmi a širokou verejnosťou.

Poslanie našej školy:

Naša škola vychováva moderného človeka pre praktický život.

Vízia našej školy:

Chceme byť školou, v ktorej pracujú, rozvíjajú sa a vzdelávajú slobodné a rovnoprávne osobnosti, s cieľom uplatniť sa v spoločnosti.

Hodnoty, ktorým veríme:

Sloboda a zodpovednosť.

Každý človek je jedinečná bytosť.

Sebareflexia.

Každý žiak môže zažiť pocit úspechu.

Len človek, ktorý si váži iných môže si vážiť sám seba.

Uznanie individuálnych rozdielov medzi žiakmi.

Spolupráca a vzájomná komunikácia.

Chyby ako prostriedok učenia.

Učenie sa aktívnou činnosťou.

Vzájomná dôvera.

Aby sme posilnili kontakt žiakov s ochranou prírody, rozhodli sme sa v priestoroch ZŠ s MŠ Pohorelá zrealizovať náučný chodník „Svet okolo Pohorelej“. Trasa náučného chodníka vedie priestormi areálu školy a je tvorená siedmimi stanovišťami, na ktorých sa nachádzajú informačné tabule.

Prvé stanovište „Pohorelá“ sprostredkováva informácie týkajúce sa obce a jej okolia.

Druhé stanovište „Horehronie“ oboznamuje s regiónom Horehronia, výnimočnosťou Nízkych Tatier a Slovenského Rudohoria.

Tretie stanovište „Geológia“ prináša informácie týkajúce sa geológie Horehronia a Pohorelej.

Štvrté stanovište „Vodný ekosystém“ približuje informácie týkajúce sa vodného ekosystému. Súčasťou tohto stanovišťa je jazierko na prírodnej báze zakomponované s citom do okolitej prírody. Kompozícia vodného jazierka dotvára okolitú scenériu, poskytuje príjemné miesto k odpočinku a vytvára vhodnú mikroklimu pre rastliny. Vodné rastliny sa podieľajú na vytváraní biologickej rovnováhy v jazierku a svojim vzhľadom ho skrášľujú.

Piate stanovište „Odpad“ sa nachádza pri novozriadenom školskom kompostovisku. Informačná tabuľa približuje triedenie odpadu, možnosť kompostovania a vplyv odpadu na životné prostredie.

Šieste stanovište „Lúčny ekosystém“ oboznamuje žiakov s flórou a faunou lúk. V bylinnej špirále sú jednotlivé druhy liečivých rastlín.

Siedme stanovište „Lesný ekosystém“ približuje lesy, ich rastlinstvo, živočíšstvo, ochranu, význam a funkciu. Druhy stromov a krov v areáli školy sú označené popiskami.

Na každom stanovišti je umiestnená informačná tabuľa a upravené okolie. Zaviedli sme inovatívne, aktivizujúce, zážitkové a kreatívne formy i metódy v súčasnom čase premeny tradičnej školy na modernú. Aktívna účasť žiakov na udržiavaní Náučného chodníka dáva každému dieťaťu šancu pre zmysluplnú tvorivú činnosť a aktívne učenie sa.

Výhodou našej školy je, že v okolí školy je krásny prírodný areál, v ktorom je možné využívať prírodné vyučovacie prostredie, uplatňovaním názorných vyučovacích metód a outdoorového vyučovania.

Pod tretím pavilónom máme vybudovanú Ekoučebňu. Vytvorením exteriérovej ekoučebne pre žiakov sa zlepšili podmienky na realizáciu programu environmentálnej výchovy a vzdelávania. Výučba prebieha počas vyučovania, ale aj v mimovyučovacom čase. Ekoučebňa zlepšuje prostredie školy, žiaci sa starajú o rastliny, kríky, stromy, čo je predpokladom na výchovu k osobnej zodpovednosti za stav svojho najbližšieho prostredia. Vytvárame zdravé prírodné prostredie, ktoré je inšpiráciou aj pre umelecké smery vzdelávania, oddychové zóny,

Školský klub detí, výučbu hudobnej a výtvarnej výchovy. Skvalitnil sa vzťah žiakov k prírode a životnému prostrediu a podmienky pre environmentálnu výchovu a vzdelávanie. Zlepšilo sa mikroprostredie školy aktívnym prístupom žiakov a pedagógov k tvorbe a ochrane životného prostredia. Ekoučebňa nám slúži motivačne pôsobiť, vzbudzovať záujem o environmentálne aktivity v komunite žiakov, pedagógov, ale aj verejnosti a šíriť environmentálne myšlienky prostredníctvom literárnych a výtvarných prác žiakov. Chceme, aby naši žiaci boli zdravší, aby mali lepšie známky, aby si zlepšili komunikačné schopnosti, aby budovali komunitu, pozitívne spomienky na prírodu, získali nové schopnosti a aby vzdelávanie vonku budovalo vlastnú kultúru. Ekoučebňa bola zrealizovaná s podporou Rodičovského združenia pri základnej škole v Pohorelej, Obce Pohorelá, Tec-Trade s.r.o., Pohrebniectva Milan Haluška, Urbárskeho a pasienkového pozemkového spoločenstva Pohorelá.

Základnej škole s materskou školou Pohorelá sa podarilo získať 4 029,29 € z Nadačného fondu dm drogerie v Nadácii Pontis na projekt Stena, pouč ma! Cieľom projektu bola revitalizácia školského areálu s dôrazom na udržateľnosť a ekológiu.

Dátum začatia projektu bol 01.06.2023 a všetky práce sa ukončili do 30.09.2023.

Keďže areál školy je zároveň aj krásnym parkom s niekoľkoročnými stromami a trávnatou plochou, je možnosť vytvorenia arboréta a altánku ako "ekoučebne." Výrazne sa tým zlepšilo prostredie školy, žiaci sa starajú o údržbu a obsah environásteniek, rastlín vo vyvýšených záhonoch, bylín v bylinkovej špirále, triedia odpad za pomoci príšeriek, čo je predpokladom na výchovu k osobnej zodpovednosti za stav svojho najbližšieho okolia prostredia. Realizuje sa systém zberu dažďovej vody zo striech školy a ekoučebne a zachytená voda sa následne využíva na zalievanie rastlín v komunitnej záhrade a bylinkovej špirále. Obnovil sa život v jazierku vysadením nových rastlín a vypustením rybičiek do jazierka. Vytvorilo sa tak zdravé prírodné prostredie, ktoré je inšpiráciou aj pre umelecké smery vzdelávania, oddychové zóny, Školský klub detí, výučbu prvouky, prírodovedy, vlastivedy, vecného učenia, biológie, geografie, dejepisu, občianskej výchovy, chémie.

Za pomoci zamestnancov, rodičov a dobrovoľníkov sme vybudovali v školskom areáli stanovišťa, s cieľom posilniť kontakt žiakov s prírodou a zefektívniť vyučovací proces. Plánujeme zriadiť exteriérovú náučnú "Stenu, pouč ma!" na vynovených plochách spojovacej chodby medzi 1. a 2. pavilónom. Tu je umiestnených 5 environásteniek na prezentáciu žiakov k témam:

I. Červená téma Odpad. Exteriérový Smetný kôš na triedený zber. Interaktívna forma vhadzovania. Žiaci vymýšľajú rozprávku a meno príšerky, ktorá, žerie príslušný odpad.

II. Oranžová téma Arborétum ZŠ s MŠ Pohorelá. Dreviny, ktoré sme doplnili: hrab, dub letný, dub zimný, jedľa biela. Inštalovali sme náučnú interaktívnu tabuľu ROTEN mini STROMY PEXESO javor, lipa, jarabina, breza, smrek, smrekovec, borovica, borievka, pomocou ktorej sa deti aktívnym spôsobom naučia spoznávať dreviny.

III. Žltá téma Včely a včelári Pohorelej. Revitalizácia už existujúcej bylinkovej špirály. Inštalácia Hmyzích domčekov. Motýlia a včelia lúka s rôznymi druhmi lúčnych kvetov. Žiaci môžu pozorovať hmyz a naučia sa tak priamo v prírode, prečo je hmyz dôležitý pre nás.

IV. Zelená téma Komunitná záhrada v ZŠ s MŠ Pohorelá. Pavinič na doplnenie. Vyvýšené záhony s výsadbou jahôd a rýchlejšej zeleniny. Výsadba rakytníka. Žiaci sa aktívne podieľajú na pestovaní ovocia a zeleniny.

V. Modrá téma Voda, rieka, potoky, pramene Pohorelej. Nádoby na zachytávanie dažďovej vody, ktorá sa využíva na zavlažovanie areálu a záhrady.

Výučba prebieha počas vyučovania, ale aj v mimovyučovacom čase a počas realizácie záujmových útvarov.

Projekt Stena, pouč ma 2! Ing. Katarína Kanošovej a Mgr. Eriky Bialikovej sa znova podarilo získať 4 849,52 € z Nadačného fondu dm drogerie v Nadácii Pontis na projekt Stena, pouč ma 2! Cieľom projektu je pokračovanie v revitalizácii školského areálu s dôrazom na udržateľnosť a ekológiu. Dátum začatia projektu bol 01.04.2024 a všetky práce by sa mali ukončiť do 30.09.2024.

Areál školy je krásnym parkom s niekoľkoročnými stromami a trávnatou plochou, vytvorili sme arborétum a altánok ako "ekoučebňu." Výrazne sa tým zlepšilo prostredie školy, žiaci sa starajú o údržbu a obsah environásteniek, bylín v bylinkovej špirále, triedia odpad, čo je predpokladom na výchovu k osobnej zodpovednosti za stav svojho najbližšieho okolia a životného prostredia. Týmto projektom pokračujeme v zbere dažďovej vody zo striech školy a ekoučebne, a zachytená voda sa následne využije na zalievanie rastlín v komunitnej záhrade a bylinkovej špirále. Zdravé prírodné prostredie je inšpiráciou aj pre umelecké smery vzdelávania, oddychové zóny, školský klub detí, materskú školu, výučbu prvouky, prírodovedy, vlastivedy, vecného učenia, biológie, geografie, dejepisu, občianskej výchovy, chémie na základnej škole .

Zriadili sme exteriérovú náučnú "Stenu, pouč ma 2!" Za pomoci zamestnancov, rodičov, žiakov, seniorov a dobrovoľníkov pokračujeme v zveľadovaní komunitnej záhrady v školskom areáli s cieľom posilniť kontakt žiakov s prírodou, zefektívňujeme vyučovací proces formou aktívneho zapájania žiakov do procesu. Prebehla inštalácia pexesa na edukáciu o vtákoch, motýľoch, hmyze, hubách, bylinách a včelách. Založili sme vyvýšené záhony na rýchlenú zeleninu a paradajky, vysievali sme lúčne kvety. Využívame dažďovú vodu na zavlažovanie školskej záhrady. Spolu so seniormi sme vysadili okrasné rastliny do závesných črepníkov a hrantíkov v ekoučebni a následne sme zapojili deti do starostlivosti o všetky rastliny v areáli. Oddychovo-relaxačná zóna v školskom areáli sa rozšírila aj dokúpením ďalších záhradných lavičiek, smetného koša, úložného boxu a dvoch veľkých hojdačiek. V rámci projektu sme zorganizovali besedu o včelách s včelárkou v ŠKD a workshop so včelárkou v minuloročnej I.A triede.

Posilnili sme kontakt žiakov s okolitou prírodou, zveľadili a dobudovali sme okrasnú prírodnú záhradu i oddychovú zónu a aktívne zapájame deti a seniorov o jej starostlivosť. Chceme u žiakov formovať a rozvíjať také osobnostné kvality, ktoré vzbudia ich záujem chrániť a zlepšovať životné prostredie. Inštaláciou nových prvkov v areáli školy chceme ďalej zefektívniť vyučovací proces využitím novej, netradičnej formy environmentálnej výchovy a aktívnym zapojením komunity sa naučíme šetriť vodou.

Projekt vychádza z požiadaviek osnov environmentálnej výchovy na základných školách, pričom sleduje oblasť spoznávanie prírody, výsadby a ochrany zelene v nadväznosti na najbližšie prostredie - exteriér školy. Rozšírená exteriérová "Stena, pouč ma 2!" bude interaktívne prepojená environmentálnymi hrami so zábavným učením sa žiakov.

**Vzdelávací program pre žiakov s ľahkým stupňom
mentálneho postihnutia pre primárne vzdelávanie**

1 Ciele výchovy a vzdelávania

Hlavné ciele výchovy a vzdelávania našej školy vyplývajú zo zamerania školy, ktoré vychádzajú z požiadaviek zriaďovateľa a rodičov. Hlavnými cieľmi primárneho vzdelávania sú rozvinuté kľúčové kompetencie (spôsobilosti), ako kombinácie vedomostí, skúseností a postojov žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia na úrovni, ktorá je pre nich osobne dosiahnuteľná.

Primárne vzdelávanie poskytuje východiskovú bázu pre postupné rozvíjanie kľúčových spôsobilostí žiakov ako základu všeobecného vzdelania prostredníctvom nasledujúcich cieľov:

- poskytnúť žiakom primerané možnosti skúmania ich najbližšieho kultúrneho a prírodného prostredia tak, aby získali záujem o poznávanie nového,
 - rozvíjať cieľavedome, systematicky a v tvorivej atmosfére osobnosť žiaka v poznávacej, sociálnej, emocionálnej a morálnej oblasti,
 - viesť žiakov k spoznávaniu svojich schopností, k využívaniu svojich možností, ku kompenzácii svojich obmedzení a tým k vytváraniu reálneho obrazu seba samého,
 - rozvíjať a kultivovať svoju osobnosť, osvojiť si základy spôsobilosti učiť sa a poznávať seba samého,
 - podporovať kognitívne procesy a kompetencie žiakov kriticky a tvorivo myslieť prostredníctvom získavania vlastnej poznávacej skúsenosti a aktívnym riešením problémov,
 - umožniť žiakom získať základné pracovné zručnosti a návyky, aby ich mohli využiť pri ďalšom vzdelávaní aj v občianskom živote,
 - vyvážené rozvíjať u žiakov kompetencie dorozumieť sa a porozumieť si, hodnotiť (vyberať a rozhodovať) a iniciatívne konať,
 - podporovať rozvoj intrapersonálnych a interpersonálnych kompetencií, najmä otvorene vstupovať do sociálnych vzťahov, naučiť sa kooperovať v skupine, kolektíve a preberať na seba primeranú zodpovednosť, rozvíjať sociálnu vnímavosť a citlivosť k spolužiakom, učiteľom, rodičom, ďalším ľuďom a k svojmu kultúrnemu a prírodnému okoliu,
 - viesť žiakov k tolerancii, znášanlivosti, porozumeniu a k akceptovaniu iných ľudí, ich duchovno-kultúrnych hodnôt, rovnosti pohlaví a priateľstva medzi národmi, národnostnými a etnickými skupinami, cirkvami a náboženskými spoločnosťami,
- naučiť žiakov uplatňovať svoje práva a súčasne plniť svoje povinnosti, niesť zodpovednosť za svoje zdravie, aktívne ho chrániť a upevňovať, chrániť životné prostredie.

2 Stupeň vzdelania

Primárne vzdelanie získa žiak absolvovaním vzdelávacieho programu pre žiakov s mentálnym postihnutím, dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie s doložkou.

3 Profil absolventa

Kľúčové kompetencie sú viacúčelové, lebo slúžia na výkon pracovných a mimopracovných (občianskych, spotrebiteľských, rodinných, zdravotných a iných) aktivít v osobnom živote. Majú nadpredmetový charakter a vzájomne sa prelínajú. Sú výsledkom celkového procesu celostného vzdelávania. K ich rozvíjaniu prispieva celý vzdelávací obsah, organizačné formy a metódy výučby, podnetné sociálno-emočné prostredie školy, programové aktivity uskutočňované v škole, ale aj v mimovyučovacej a mimoškolskej činnosti. Prevažne rozvíjajú perceptuálo-motorickú, kognitívnu a socio-emočionálnu oblasť osobnosti žiaka.

V etape primárneho vzdelávania sú za kľúčové považované: komunikačné spôsobilosti, matematická a finančná gramotnosť a gramotnosť v oblasti prírodných vied a technológií,

spôsobilosti v oblasti digitálnej gramotnosti (informačno-komunikačné technológie), spôsobilosti učiť sa učiť sa, riešiť problémy, ďalej sú to osobné, sociálne a občianske spôsobilosti, spôsobilosť chápať kultúru v kontexte a vyjadrovať sa prostriedkami danej kultúry.

Absolvent má osvojené základy čitateľskej, pisateľskej, matematickej, prírodovednej, kultúrnej a mediálnej gramotnosti.

Absolvent programu primárneho vzdelávania pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia disponuje na primeranej úrovni s nasledujúcimi kľúčovými kompetenciami:

- pozná a uplatňuje účinné techniky učenia sa,
- vyjadruje sa súvisle ústnou formou adekvátnou primárnemu stupňu vzdelávania a jeho narušenej komunikačnej schopnosti v materinskom, štátnom jazyku,
- rozumie obsahu písaného textu, dokáže ho ústne zreprodukovať,
- vie samostatne písomne komunikovať (nakolko mu to umožňuje dosiahnutý stupeň vo vývine jemnej motoriky a aktuálna úroveň zrakovo-motorickej koordinácie),
- využíva základné matematické myslenie na riešenie praktických problémov v každodenných situáciách,
- vie používať vybrané informačné a komunikačné technológie pri učení sa, pozná riziká spojené s využívaním internetu a médií,
- získa základy uplatňovania kritického myslenia pri práci s informáciami,
- chápe základné prírodné javy v ich vzájomnej súvislosti, vie porovnávať a objavovať vzťahy medzi predmetmi a javmi,
- chápe dôležitosť ochrany svojho zdravia,
- rozpozná v škole a vo svojom najbližšom okolí určitý problém, premýšľa o jeho príčinách a vie navrhnúť riešenie podľa svojich vedomostí a skúseností,
- váži si seba i druhých, dokáže ústretovo komunikovať a spolupracovať,
- správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám,
- cení si a rešpektuje kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície,
- má osvojené základy pre tolerantné a empatické vnímanie prejavov iných kultúr,
- uvedomuje si, že má svoje práva a povinnosti, rešpektuje práva iných.

4 Vzdelávacie oblasti

Obsah primárneho vzdelávania pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia je rozdelený do vzdelávacích oblastí, ktoré vychádzajú z obsahu vzdelávania a z kľúčových kompetencií.

VYUČOVACIE PREDMETY VO VZDELÁVACÍCH OBLASTIACH PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA PRE PRIMÁRNE VZDELÁVANIE S VYUČOVACÍM JAZYKOM SLOVENSKÝM

VZDELÁVACIA OBLASŤ	VYUČOVACIE PREDMETY
JAZYK A KOMUNIKÁCIA	SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA
	ROZVÍJANIE KOMUNIKAČNEJ SCHOPNOSTI
	ROZVÍJANIE GRAFOMOTORICKÝCH ZRUČNOSTÍ
MATEMATIKA A PRÁCA S INFORMÁCIAMI	MATEMATIKA
	INFORMATIKA
ČLOVEK A PRÍRODA	VECNE UČENIE
	FYZIKA
	CHÉMIA
	BIOLÓGIA
ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ	VLASTIVEDA
	DEJEPIS
	GEOGRAFIA
	OBČIANSKA NÁUKA
ČLOVEK A HODNOTY	ETICKÁ VÝCHOVA / NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA/NÁBOŽENSTVO
ČLOVEK A SVET PRÁCE	PRACOVNÉ VYUČOVANIE
UMENIE A KULTÚRA	HUDOBNÁ VÝCHOVA
	VÝTVARNÁ VÝCHOVA
ZDRAVIE A POHYB	TELESNÁ A ŠPORTOVÁ VÝCHOVA

Učebné osnovy

Naše učebné osnovy tvoria vlastný didaktický program vzdelávania pre každý predmet. Vychádzajú z Inovovaného Štátneho vzdelávacieho programu a reflektujú profil absolventa a zameranie školy.

Voliteľné hodiny boli začlenené do už existujúcich predmetov podľa potrieb žiakov jednotlivých ročníkov v školskom roku 2024/2025 nasledovne:

Predmet	5. ročník	6. ročník	9. ročník
Slovenský jazyk a literatúra	2 hodiny	1 hodina	1 hodina
Matematika	1 hodina	1 hodina	1 hodina
Informatika	-	-	1 hodina
Pracovné vyučovanie	1 hodina	1 hodina	1 hodina

V predmete *slovenský jazyk a literatúra* sme navýšili časovú dotáciu v 6. a 9. ročníku o 1 hodinu. V 5. ročníku o 2 hodiny. Tieto vyučovacie hodiny sa použijú na zmenu kvality výkonu v týchto oblastiach: jazyková komunikácia, komunikácia a sloh, čítanie a literatúra. Dôvodom je zlepšiť čítanie s porozumením, rozvíjať slovnú zásobu a schopnosť vyjadrovať sa.

V predmete *matematika* sme navýšili časovú dotáciu v 5., 6. a 9. ročníku o 1 hodinu. Táto vyučovacia hodina sa použije na zmenu kvality výkonu v týchto oblastiach aritmetika, geometria. Dôvodom je, aby sa vyučovaním matematiky poskytlo všetkým žiakom také vzdelanie, ktoré im umožní riešiť najnutnejšie problémy a úlohy praktického života. Navýšením

vyučovacej hodiny sa chceme zamerať hlavne na dôkladné upevnenie učiva a matematické vedomosti.

V predmete **informatika** sme navýšili časovú dotáciu v 9. ročníku o 1 hodinu. Táto vyučovacia hodina sa použije na zmenu kvality výkonu.

V predmete **pracovné vyučovanie** sme navýšili časovú dotáciu v 5., 6. a 9. ročníku ročníku o 1 hodinu. Táto vyučovacia hodina sa použije na zmenu kvality výkonu v týchto oblastiach sebaobslužné činnosti, práca v domácnosti, práca v dielni, pestovateľské práce, základy technického kreslenia. Pracovné vyučovanie je pre žiakov s mentálnym postihnutím najdôležitejším predmetom. Ovplyvňuje rozvoj ich motoriky vytváraním pracovných zručností. Žiaci získavajú vedomosti z rôznych pracovných činností, kladný vzťah k práci.

Súbor učebných osnov iŠkVP predstavujú:

- predmety, ktorých UO sú štandardmi iŠVP predmetov, u ktorých nedochádza v iŠkVP k žiadnym zásahom,
- predmety, ktorých UO sú štandardmi iŠVP predmetov, u ktorých dochádza k zvýšeniu časovej dotácie, ktorá sleduje zmenu kvality výkonu.

Učebné osnovy sú priložené ako príloha.

Prierezové témy

Prierezové témy sa prelínajú vzdelávacími oblasťami. Odrážajú aktuálne problémy súčasnosti, sú určitým návodom na ich prevenciu a riešenie, ale zároveň slúžia aj na prehĺbenie základného učiva, zdôraznenie aplikačného charakteru, majú prispieť k tomu, aby si žiaci rozšírili rozhľad, osvojili si určité postoje, hodnoty, rozhodovanie. Prepájajú rôzne oblasti základného učiva, prispievajú ku komplexnosti vzdelávania žiakov a pozitívne ovplyvňujú proces utvárania a rozvíjania kľúčových kompetencií žiakov. Prierezové témy sú začlenené do predmetov podľa svojho obsahu a uvedené sú v učebných osnovách jednotlivých predmetov. Tiež sa môžu realizovať prostredníctvom samostatných projektov, seminárov, vyučovacích blokov, kurzov a pod. Súčasne prierezové témy môžu tvoriť samostatný vyučovací predmet z rámca voliteľných (disponibilných hodín). Obidve formy sa môžu aj ľubovoľne kombinovať.

Účinnosť pôsobenia prierezových tém sa môže zvýšiť relevantnými mimoškolskými aktivitami.

V primárnom vzdelávaní majú prierezový charakter nasledujúce témy:

- *Dopravná výchova – výchova k bezpečnosti v cestnej premávke.*
- *Environmentálna výchova.*
- *Mediálna výchova.*
- *Ochrana života a zdravia.*
- *Regionálna výchova a ľudová kultúra.*
- *Multikultúrna výchova.*
- *Osobnostný a sociálny rozvoj.*
- *Výchova k manželstvu a rodičovstvu.*

Dopravná výchova – výchova k bezpečnosti v cestnej premávke

Zámernom Dopravnej výchovy- výchovy k bezpečnosti v cestnej premávke je pripraviť žiakov na bezpečný pohyb v cestnej premávke – ako chodcov alebo cyklistov.

Výučba sa uskutočňuje najmä v rámci predmetov prvouka a vlastiveda.

Cieľov je:

- uplatňovať si zásady bezpečného správania sa v cestnej premávke podľa všeobecne záväzných právnych predpisov a to ako chodec, korčuliar, cyklista, cestujúci (spolujazdec) a pod.,
- spôsobilosť pozorovať svoje okolie, vyhodnocovať situáciu z hľadiska bezpečnosti a aplikovať návyky bezpečného správania sa v cestnej premávke v praktickom živote,
- schopnosť zvládnuť techniku chôdze a jazdy na bicykli,
- schopnosť zvládnuť základné taktické prvky chôdze a jazdy v cestnej premávke,

- pochopiť význam technického stavu a údržby vozidiel pre bezpečnú jazdu v cestnej premávke a prakticky zvládnuť základné úlohy údržby bicykla,
- uvedomiť si význam technických podmienok dopravy a zariadení ovplyvňujúcich bezpečnosť cestnej premávky. Prierezová téma je začlenená pri vhodných témach do učebných osnov i tematicko výchovno-vzdelávacích plánov. Je realizovaná aj ako samostatná organizačná forma vyučovania – teoretické vyučovanie a praktický výcvik na dopravnom ihrisku v Pohorelej.

Environmentálna výchova

Environmentálna výchova sa ako prierezová téma prelína všetkými predmetmi, ale najmä vecným učením, vlastivedou, pracovným vyučovaním. Umožňuje žiakom získať vedomosti, zručnosti, postoje a návyky k ochrane a zlepšovaniu životného prostredia, ktoré sú dôležité pre trvalo udržateľný život na Zemi. Vedie ich na veku primeranej úrovni ku komplexnému pochopeniu vzájomných vzťahov človeka, organizmov a životného prostredia. Dôležité je, aby žiaci získali vedomosti, ale aj zručnosti, ktorými môžu pomáhať životnému prostrediu jednoduchými (primeranými a vhodnými) činnosťami – chrániť rastliny, mať kladný vzťah k domácim zvieratám a pod.

Cieľom je:

- prispieť k rozvoju osobnosti žiaka tak, že nadobudne schopnosť chápať,
- analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím vo svojom okolí, pričom zároveň chápe potrebu ochrany životného prostredia na celom svete,
- získať vedomosti, ale aj zručnosti ktorými môžu pomáhať životnému prostrediu jednoduchými činnosťami, ktoré sú im primerané a vhodné,
- chrániť rastliny, zvieratá, mať kladný vzťah k domácim zvieratám, ale aj k zvieratám v prírode. Organizačne je vhodné prierezovú tému začleniť do viacerých predmetov prostredníctvom jednotlivých tém, projektov alebo urobiť kurzovou formou, napríklad zamerať sa jeden týždeň na environmentálnu výchovu s teoretickou a praktickou časťou.

V mesiaci apríl pri príležitosti Dňa Zeme venujeme tejto prierezovej téme zvláštnu pozornosť organizovaním brigády čistenia okolia školy, besedy.

Mediálna výchova

Médiá predstavujú významný faktor, ktorý vplýva na vývin osobnosti a socializáciu detí. Stali sa integrálnou súčasťou ich života, pričom si neuvedomujú dostatočne ich vplyv. Hlavným cieľom Mediálnej výchovy je položiť základy mediálnej gramotnosti žiakov a postupne zvyšovať úroveň schopností kriticky prijímať, analyzovať, hodnotiť a komunikovať širokú škálu mediálnych obsahov. Mediálna výchova dáva žiakom príležitosť a priestor na základnú orientáciu v mediálnom svete, osvojenie si stratégií zaobchádzania s rôznymi druhmi médií, ako aj osvojenie si kritického a bezpečného prístupu pri ich využívaní na veku primeranej úrovni. Dôležitou úlohou mediálnej výchovy na je vychádzať z bezprostredných skúseností s médiami a vytvoriť pre žiakov príležitosti na ich spracovanie.

Cieľom je:

- lepšie porozumieť pravidlám fungovania mediálneho sveta a primerane veku sa v ňom orientovať,
- dokázať posudzovať mediálne šírené posolstvá, objavovať v nich to hodnotné, pozitívne formujúce ich osobnostný a profesionálny rast,
- dokázať si uvedomiť negatívne mediálne vplyvy na svoju osobnosť a snažiť sa ich zodpovedným prístupom eliminovať,
- tvoriť mediálne produkty.

Ochrana života a zdravia

Zámerom prierezovej témy Ochrana života a zdravia je viesť žiakov k ochrane svojho zdravia a života, tiež zdravia a života iných ľudí prostredníctvom teoretických a praktických

poznatkov, zručností v sebaochrane, poskytovania pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života. Na veku primeranej úrovni integruje postoje, vedomosti a zručnosti žiakov zamerané na zdravý životný štýl a ochranu života a zdravia v mimoriadnych a nepredvídateľných situáciách. Realizuje sa prostredníctvom vyučovacích predmetov telesná a športová výchova, výtvarná výchova, ako aj samostatných organizačných foriem vyučovania didaktických hier.

Cieľom je:

- poskytnúť žiakom potrebné teoretické vedomosti, praktické poznatky,
- osvojiť si vedomosti a zručnosti v sebaochrane a poskytovaní pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života,
- formovať predpoklady na dosiahnutie vyššej telesnej zdatnosti a celkovej odolnosti organizmu na fyzickú a psychickú záťaž náročných životných situácií.

Prierezová téma Ochrana života a zdravia je realizovaná ako samostatná organizačná forma vyučovania – Didaktické hry jedenkrát ročne v trvaní štyroch hodín.

Regionálna výchova a ľudová kultúra

Prierezová téma Regionálna výchova a ľudová kultúra úzko súvisí s prierezovou témou Multikultúrna výchova, ale vo svojom obsahu sa ešte hlbšie zaoberá živým a hodnotným hmotným a nehmotným kultúrnym dedičstvom Slovenska. Poznanie svojho regiónu, jeho kultúrneho a prírodného bohatstva prispieva k formovaniu kultúrnej identity a postupnému rozvíjaniu historického vedomia žiakov. Regionálna výchova a ľudová kultúra je súčasťou obsahu všetkých povinných predmetov vlastivedy, slovenského jazyka a literatúry, výtvarnej výchovy, hudobnej výchovy. Vhodnými formami sú tiež projekty, exkurzie, tematické vychádzky v regióne a pod.

Cieľom je:

- vytvárať u žiakov predpoklady na pestovanie a rozvíjanie citu ku krásam svojho regiónu, prírody, staviteľstva, ľudového umenia a spoznávanie kultúrneho dedičstva našich predkov,
- oboznámiť žiakov s históriou, tradíciami a kultúrou vlastnej obce, jej flórou a faunou.

V mesiaci apríl pri príležitosti Dňa Rómov (8.4) je téma prepojená s multikultúrnou výchovou.

Multikultúrna výchova

S aktuálnou realitou celosvetovej globálnej spoločnosti a s multikultúrnym charakterom slovenskej spoločnosti sa spájajú riziká predsudkov a stereotypov, ktoré sa prejavujú v rôznych podobách neznášanlivosti, rasizmu, či xenofóbie. Žiaci sú každodenne vystavení rôznym kultúrnym vplyvom a dostávajú sa do kontaktu s príslušníkmi rôznych kultúr. Prostredníctvom spoznávanie svojej kultúry a iných kultúr, histórie, zvykov a tradícií sa naučia rešpektovať tieto kultúry ako rovnocenné a dokážu s ich príslušníkmi konštruktívne komunikovať a spolupracovať. Pri realizácii Multikultúrnej výchovy sa odporúča využívať didaktické postupy a metódy, ktoré neučia stierať medzikultúrne rozdiely, ale pochopiť ich a akceptovať, ako aj rešpektovať ľudské práva.

Cieľom je:

- výchovné pôsobenie zamerať na rozvoj chápania iných kultúr, akceptovanie iných kultúr, rozvoj medziludskej tolerancie, spoznávanie iných kultúr a emocionálne pochopenie inej kultúry,
- dosiahnuť rovnoprávny prístup ku všetkým žiakom, pochádzajúcim z najrôznejšieho kultúrneho a sociálneho prostredia,
- viesť žiakov k uvedomeniu si povahy vlastného socio-kultúrneho prostredia,
- podporiť rozvoj kultúrnej gramotnosti žiaka,
- viesť žiakov k chápaniu, aké miesto majú hodnoty vlastného kultúrneho prostredia medzi univerzálnymi ľudskými hodnotami,
- podporovať sebavedomie žiakov a schopnosti uplatniť sa vo vlastnej skupine vyvážené so schopnosťami spolupracovať s deťmi z iných skupín,

- poskytovať dostatok podnetov pre zážitok rôznorodosti ľudského sveta, podnecovať záujem o okolie, podnecovať zvedavosť o odlišné kultúry v blízkom okolí, rozvíjať sebareflexiu a klásť základy kritického myslenia vo vzťahu k vlastnej aj k cudzím kultúram, rozvíjať schopnosť riešiť konflikty pokojnou cestou.

Prierezová téma multikultúrna výchova je zaradená do obsahu vzdelávania s ohľadom na slovenské kultúrne prostredie, kde po stáročia spolunažívali príslušníci rôzneho etnického, národného, náboženského a kultúrneho pôvodu.

Osobnostný a sociálny rozvoj

Cieľom je:

- rozvíjať u žiakov sebareflexiu (rozmýšľať o sebe), sebaopoznávanie, sebaúctu, sebadôveru a s tým spojené prevzatie zodpovednosti za svoje konanie, osobný život a sebaovládanie,
- naučiť žiakov uplatňovať svoje práva, ale aj rešpektovať názory, potreby a práva ostatných, podporovať u žiakov rozvoj schopnosti uplatňovať prevenciu sociálnopatologických javov (šikanovanie, agresivita, užívanie návykových látok),
- pomáhať žiakom získavať a udržiavať si osobnostnú integritu,
- pestovať kvalitné medziľudské vzťahy,
- rozvíjať sociálne zručnosti potrebné pre život a spoluprácu.

Prierezová téma sa prelína všetkými obsahovými vzdelávacími oblasťami, pričom sa pri jej uskutočňovaní berú do úvahy aktuálne potreby žiakov.

Výchova k manželstvu a rodičovstvu

Dôležitou súčasťou osobnostného rozvoja žiakov je príprava na zodpovedné medziľudské vzťahy, manželstvo a rodičovstvo. Prierezová téma Výchova k manželstvu a rodičovstvu je zameraná na utváranie základných vedomostí a zodpovedných postojov v oblasti partnerských vzťahov a rodičovstva v súlade s vedeckými poznatkami a etickými normami. Pri realizácii tém je nevyhnutné vychádzať zo životnej reality žiakov v konkrétnej triede, ich veku, zrelosti, vývinového štádia. Podmienkou je taktný a citlivý prístup pedagóga.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby si žiak:

- osvojil základné poznatky o biologických, psychických a sociálnych zmenách, ktoré ovplyvňujú vývin jeho osobnosti v súčasnosti i v budúcnosti,
- získal základné predpoklady pre zodpovedné rozhodnutia v oblasti medziľudských vzťahov,
- uprednostňoval základné princípy zdravého životného štýlu a nerizikového správania vo svojom každodennom živote.

Prierezová téma je začlenená pri vhodných témach do učebných osnov i tematicko výchovno-vzdelávacích plánov.

5 Vzdelávacie štandardy

Pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia nie sú určené vzdelávacie štandardy.

6 Rámcové učebné plány

Rámcový učebný plán vymedzuje voliteľné (disponibilné) hodiny, ktoré škola konkretizuje vo svojom školskom vzdelávacom programe nasledovne: navýši hodinovú dotáciu existujúcim vyučovacím predmetom ŠVP a/alebo vytvorí nový vyučovací predmet, ktorému prideli časovú dotáciu. Poznámky k rámcovému učebnému plánu sú pre školu záväzné, môže si však v rámci svojho učebného plánu vytvoriť ďalšie poznámky podľa svojich potrieb a možností.

Rámcový učebný plán stanovuje časové dotácie vyučovacích predmetov v ŠVP podľa ročníkov. Vymedzuje počet voliteľných (disponibilných) hodín, ktoré škola konkretizuje vo svojom školskom vzdelávacom programe navýšením hodinovej dotácie existujúcim vyučovacím predmetom ŠVP.

**6.1 Rámcový učebný plán pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia
pre primárne vzdelávanie s vyučovacím jazykom slovenským**

Vzdelávacia oblasť	Vyučovaci predmet	Ročník										
		PRÍPRAVNÝ	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	Σ
Jazyk a komunikácia	slovenský jazyk a literatúra		8	8+2	8+2	7+1	6+2	6+1	5+2	5+1	5+1	58
	rozvíjanie komunikačnej schopnosti	7										7
	rozvíjanie grafomotorických zručností	2										2
Matematika a práca s informáciami	matematika	3	4	4+1	4+1	4+1	4+1	4+1	4+1	4+1	4+1	39
	informatika						1	1	1	1	1+1	5
Človek a príroda	vecné učenie	1	1	1	1+1							4
	fyzika								1	1	1	3
	chémia										1	1
	biológia								1	1+1	1	3
Človek a spoločnosť	vlastiveda					2	2	3				7
	dejepis								1	1	1	3
	geografia								1	1	1	3
	občianska náuka								1	1	1	3
Človek a hodnoty	etická výchova/ náboženská výchova/náboženstvo						1	1	1	1	1	5
Človek a svet	pracovné vyučovanie	1	1	2+1	3	4+1	4+1	4+1	4+1	4+1	4+1	31
Umenie a kultúra	hudobná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10
	výtvarná výchova	1	1	1	1	1+1	1	1	1	1	1	10
Zdravie a pohyb	telesná a športová výchova	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	20
Základ		18	18	19	20	21	22	23	24	24	25	214
Voliteľné (disponibilné) hodiny		2	4	4	4	4	4	3	4	4	4	37
Spolu		20	22	23	24	25	26	26	28	28	29	251

Poznámky

Počet týždenných vyučovacích hodín v jednotlivých ročníkoch je presne určený pre každý učebný plán. Taktiež celkový počet vyučovacích hodín je presne daný.

Vyučovacia hodina má 45 minút v tomto rozdelení učebného plánu. Škola si môže zvoliť vlastnú organizáciu vyučovania. S prihliadnutím na osobitosti žiakov so zdravotným znevýhodnením môže škola uplatňovať aj iné spôsoby organizácie vyučovania, a to členením vyučovacej hodiny do kratších časových úsekov, zaradovaním a organizovaním prestávok, blokovým vyučovaním a inými organizačnými formami s možnosťou rozvíjania životných zručností. V rámci vyučovania je možná individuálna práca s vybranými žiakmi prostredníctvom sociálneho pedagóga, školského psychológa, pedagogických asistentiek s cieľom systematickej korekcie, prevencie, terapie alebo reedukácie postihnutia, narušenia.

V 5. až 9. ročníku vyučovacie hodiny vyučovacieho predmetu pracovné vyučovanie sa vyučujú spoločne pre chlapcov a dievčatá vzhľadom na možnosti našej školy.

V 5. až 9. ročníku vyučovacie hodiny vyučovacieho predmetu telesná a športová výchova sa vyučujú spoločne pre chlapcov a dievčatá vzhľadom na možnosti našej školy. Vyučovací predmet pracovné vyučovanie je možné vyučovať v dvojhodinových celkoch.

Vyučovací predmet výtvarná výchova je možné vyučovať v dvojhodinových celkoch každý druhý týždeň.

Voliteľné vyučovacie hodiny v školskom vzdelávacom programe na školský rok 2024/2025:

V špeciálnej triede V.B slovenský jazyk a literatúra – dve vyučovacie hodiny, matematika, pracovné vyučovanie - jedna vyučovacia hodina.

V špeciálnej triede VI.B slovenský jazyk a literatúra, matematika pracovné vyučovanie - jedna vyučovacia hodina.

V špeciálnej triede IX.B slovenský jazyk a literatúra, matematika, informatika, pracovné vyučovanie - jedna vyučovacia hodina.

V špeciálnych triedach V.B, VI.B a IX.B nie sú vyučovacie hodiny predmetu pracovné vyučovanie a informatika delené. Telesnú výchovu majú žiaci V.B, VI.B, IX.B spolu chlapci aj dievčatá.

7 Špecifiká výchovy a vzdelávania žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia

Žiak s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia môže začať plniť povinnú školskú dochádzku v prípravnom ročníku ak nedosiahol školskú spôsobilosť a nie je u neho predpoklad zvládnutia prvého ročníka.

Dôležité postavenie vo výchovno-vzdelávacom procese má pracovné vyučovanie, čomu musí zodpovedať materiálo-technické a priestorové vybavenie školy.

V prípade ťažkosti pri osvojovaní si predpísaného učiva je možné žiakovi vypracovať individuálny vzdelávací program z jedného alebo viacerých predmetov, podľa ktorého sa vzdeláva a postupuje do vyššieho ročníka. Žiakovi s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia a narušenou komunikačnou schopnosťou (symptomatickou poruchou reči) poskytuje individuálnu alebo skupinovú logopedickú terapiu školský logopéd.

Žiaci s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia môžu byť vzdelávaní

- v špeciálnych základných školách,
- v špeciálnych triedach pre žiakov s mentálnym postihnutím v základnej škole,
- v triedach základnej školy spolu s inými žiakmi, t.j. v školskej integrácii.

Pri výchove a vzdelávaní žiaka s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia v školskej Integrácii

Tento školský rok nemáme integrovaných žiakov s mentálnym postihnutím.

Využívame skupinové, kooperatívne a alternatívne formy vyučovania. Tie umožňujú diferenciaciu a individualizáciu výchovy a vzdelávania, deľbu práce, komunikáciu, vzájomnú pomoc a včleňovanie žiaka s mentálnym postihnutím do kolektívu triedy. Je potrebné zohľadniť motorickú instabilitu žiaka a minimalizovať nežiadúce prejavy správania. Vytvárať podmienky pre pozitívne hodnotenie na upevnenie kladných zážitkov v triede. Orientovať vzdelávanie na využiteľnosť vedomostí v situáciách praktického života. Umožniť žiakovi s mentálnym postihnutím používať špeciálne učebné pomôcky, ktoré mu uľahčia edukáciu. Pri vypracúvaní individuálneho výchovno-vzdelávacieho programu (IVP) je potrebné vychádzať zo Vzdelávacieho programu pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia, z jeho obsahu vzdelávania. Rámcový učebný plán tohto žiaka je rovnaký ako u žiakov bežnej triedy. Vo vyučovacích predmetoch hudobná výchova, výtvarná výchova, telesná a športová výchova a etická výchova je možné tohto žiaka vzdelávať podľa obsahu vzdelávania žiakov bežnej triedy. Ak je v týchto vyučovacích predmetoch potrebné žiakovi redukovať učivo, uvádza sa v jeho IVP. Vyučovací predmet vecné učenie má žiak vtedy, keď majú žiaci bežnej triedy predmet prvouku alebo prírodovedu. Vlastiveda je integrovaný predmet v 4. až 6. ročníku, prostredníctvom ktorého žiaci s mentálnym postihnutím získavajú základné poznatky z oblasti prírodovedných a spoločenskovedných odborov. Preto sa predmet vlastiveda vyučuje vtedy, keď majú žiaci bežnej triedy predmet vlastivedu a prírodovedu.

Pri hodnotení žiaka sa postupuje podľa metodického pokynu na hodnotenie žiakov s mentálnym postihnutím. Žiaka je možné hodnotiť aj slovným komentárom o dosiahnutých vzdelávacích výsledkoch bez vyjadrenia stupňov klasifikácie prospechu. Ak je tento žiak v jednotlivých vyučovacích predmetoch klasifikovaný, dostáva rovnaké vysvedčenie ako ostatní žiaci bežnej triedy. V doložke vysvedčenia žiaka sa uvedie informácia, že žiak bol vzdelávaný podľa variantu A.“

Pri výchove a vzdelávaní žiaka s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia v školskej integrácii sa používa triedna dokumentácia pre bežné základné školy.

8 Organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie

Triedu možno zriadiť pre najmenej štyroch žiakov. Najvyšší počet žiakov v triede pre žiakov s mentálnym postihnutím (ŠZŠ - variant A) sa ustanovuje takto: prípravný a prvý ročník 6 žiakov, druhý ročník až piaty ročník 8 žiakov, šiesty ročník až deviaty ročník 10 žiakov. Riaditeľ školy môže povoliť prekročenie najvyššieho počtu žiakov v triede najviac o dvoch.

Formy výchovy a vzdelávania

V súčasnej dobe do pedagogického procesu stále viac prenikajú inovačné trendy, preto našim cieľom je zamerať sa na hľadanie nových prístupov, metód a foriem.

Vyučovacia hodina je taká organizačná forma, pri ktorej učiteľ pracuje v presne vymedzenom čase so skupinou žiakov v učebni. Výučba v našej škole prebieha podľa stabilného rozvrhu hodín. Učiteľ pri výučbe využíva vhodné inováčné metódy, zásady, prostriedky, aby dosiahol stanovené výchovno-vzdelávacie ciele. Vyučovacia hodina trvá 40, 45 minút.

Z organizačných foriem využívame výučbu v triede, v špecializovaných priestoroch školy ako je počítačová učebňa, telocvičňa, regionálna učebňa, dielne, laboratóriá, oddychovo-relaxačná miestnosť pri žiackej knižnici a výučbu mimo tried – v ekoučebni, v prírode, v múzeu, poznávacie výlety. Podľa počtu žiakov využívame skupinovú a individuálnu formu výučby.

Pedagogické stratégie určujú metódy a formy práce so žiakmi tak, aby boli uplatnené všetky spôsobilosti žiaka. Škola sa zameriava hlavne na metódy a formy, ktoré umožnia byť žiakom dominantnou postavou, učiteľ bude skôr radcom a koordinátorom pri práci. Dá sa to dosiahnuť pomocou moderných metód :

- **situačná a inscenačná metóda** – rieši princíp konfrontácie so situáciou, žiaci to riešia diskusiou /situácie sú zo skutočného života alebo umelé/, učiteľ je organizátor
- **skupinové vyučovanie** – umožňuje rešpektovať individualitu žiaka, rozvíjať sociálne spôsobilosti
- **problémové vyučovanie** – žiakom pomôže osvojiť si viac vedomostí a zručností, menej zaťažuje žiakov, motivuje ich
- **blokové vyučovanie** – umožní žiakom v bloku prejsť svoj talent, aktivitu a vedie ich k samostatnej práci
- **tvorivé vyučovanie** – rozvíja osobnosť žiaka v tvorivej pracovnej atmosfére a rozvíja spôsobilosť byť zvedavý učiť sa
- **tvorivé dielne** – rozvíjať zručnosti žiakov a spájať ich s predstavivosťou a tvorivosťou pri využívaní rôznych materiálov
- **projektové vyučovanie** – žiaci sa naučia urobiť výstup z nadobudnutých vedomostí, triediť aj usporiadať ich do celku, prezentovať svoju prácu na verejnosti
- **využívanie IKT na vyučovacích hodinách** – využívame výukové programy na hodinách matematiky, slovenského jazyka,...

Metódy a formy práce preferované vo všetkých predmetoch špeciálnej základnej školy.

Vyučovacím procesom rozvíjame pamäť a pozornosť žiakov, vytvárame priaznivé vonkajšie podmienky, motivujeme žiakov, spájame vedomosti s činnosťou, opakujeme činnosti v smere vytvárania zručností a návykov.

Využívame zásadu názornosti, uvedomenosti a aktivity, sústavnosti, primeranosti, trvácnosti.

Uplatňujeme metódy vyučovania mentálne postihnutých: metóda viacnásobného opakovania, nadmerného zvýraznenia informácií, zapojenia viacerých kanálov do prijímania informácií, optimálneho kódovania, intenzívnej spätnej väzby, algoritmizácie obsahu vzdelávania, pozitívneho posilňovania, individuálneho prístupu.

Metódy motivačné – úvodné, priebežné (využívanie pomôcok, didaktickej techniky).

Metódy expozičné – priameho prenosu poznatkov, sprostredkovaného názoru, heuristické, samostatnej práce, mimovoľného učenia.

Metódy fixačné – opakovanie vedomostí, nácvik šikovnosti.

Metódy diagnostické a klasifikačné.

Metódy vyučovania vedúce k aktivite a tvorivosti – diskusia, brainstorming.

Situačné metódy:

- prípadová metóda,
- riešenie problémových prípadov,
- riešenie konfliktnej situácie,
- projektová metóda.

Inscenačné metódy:

- heuristická metóda,
- tvorivé riešenie problémov.

Výskumné metódy: - pozorovanie,

- experiment.

Projektívne metódy: - kresba,

- dotazník.

Vyučovanie:

- skupinové,
- problémové,
- diferencované,
- metóda samostatnej práce.

Inovatívne a aktivizujúce vyučovacie metódy.

9 Povinné personálne zabezpečenie výchovy a vzdelávania

Efektívna realizácia Vzdelávacieho programu je podmienená potrebným personálnym zabezpečením podľa nasledujúceho rámca, pričom sa musí vychádzať z požiadaviek formulovaných v platnej legislatíve (Zákon o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch).

Vedúci pedagogickí zamestnanci

- spĺňajú kvalifikačné predpoklady na výkon pedagogickej činnosti, vykonali prvú atestáciu, spĺňajú podmienky dĺžky výkonu pedagogickej činnosti, ukončili funkčné vzdelávanie (najneskôr do troch rokov od ustanovenia do kariérovej pozície),
- sú odborne pripravení na riadenie pracovnej skupiny a osvojené manažérske zručnosti uplatňujú pri riadení pracovného kolektívu,
- podporujú a vytvárajú podmienky pre odborný rast a ďalšie vzdelávanie svojich zamestnancov,
- zabezpečujú podmienky pre dobrú klímu v oblasti personálnych vzťahov – vo vzťahu k žiakom, v rámci pedagogického zboru a vo vzťahu k rodičom a širšej komunite.

Pedagogickí zamestnanci

- spĺňajú predpoklady na výkon pedagogickej činnosti a kvalifikačné požiadavky stanovené platnou legislatívou,
- preukazujú profesijné kompetencie pri práci so žiakmi, rodičmi,
- uplatňujú zásady tímovej práce, kooperatívneho a konštruktívneho riešenia problémov.

Asistent učiteľa

- spĺňa predpoklady na výkon pedagogickej činnosti a kvalifikačné požiadavky stanovené platnou legislatívou. Pracuje v triede, ktorú navštevuje žiak alebo viac žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia, ak si to vyžaduje výchova a vzdelávanie príslušného žiaka v závislosti od závažnosti jeho postihnutia.

Odborní zamestnanci

Odborní zamestnanci splňajú kvalifikačné predpoklady na výkon odbornej činnosti a kvalifikačné požiadavky stanovené platnou legislatívou pri poskytovaní psychologickkej, logopedickej, špeciálno-pedagogickej starostlivosti alebo výchovného a sociálneho poradenstva a prevencie. Na škole pracujú dve sociálne pedagogičky.

Pedagogickí a odborní zamestnanci sa musia naďalej vzdelávať a nachádzať vhodné inovatívne a aktivizujúce vyučovacie metódy a formy práce, aby aj žiaci vyžadujúci si osobitnú starostlivosť boli v škole úspešnejší.

Našu prácu brzdia nielen veľké medzery v sociálnom správaní, ale najmä jazyková bariéra. Vyučujúci si tvoria vlastné rómske slovníky, aby sme žiakom lepšie rozumeli a búrali bariéry. Keďže máme veľa žiakov s rečovou bariérou, veľký dôraz kladieme na uvedomené čítanie, tvorivú komunikáciu a rozvíjanie slovnej zásoby. Preto sme vo vyučovacom predmete slovenský jazyk pristúpili k navýšeniu časových dotácií.

Po kognitívnej stránke je našim cieľom rozvíjať u žiakov s mentálnym postihnutím tvorivé myslenie, samostatnosť, aktivitu a sebahodnotenie. Priorita je najmä zvýšiť úroveň čitateľskej gramotnosti žiakov prostredníctvom čítania literatúry blízkej ich mentalite, kultúre a to inovatívnymi metódami výučby spisovného slovenského jazyka.

Vo veľkej miere sa u žiakov s mentálnym postihnutím zameriavame na praktické činnosti a rozvíjanie praktických zručností, ktoré žiakov motivujú k ďalšiemu vzdelávaniu. Vyučovanie v špeciálnych triedach je zamerané hlavne na pracovné vyučovanie, v rámci ktorého žiaci nadobudnú praktické zručnosti v rôznych oblastiach, ktoré im umožnia ľahšie začlenenie sa medzi ostatnú populáciu. Získané zručnosti a návyky dokážu uplatniť pri ďalšom vzdelávaní, prípadne v domácnosti. Na vyučovaní vedíme žiakov ku kooperatívnemu učeniu a správaniu. Počas celého vzdelávania vedíme žiakov k nadobúdaniu sociálnych zručností. Na vyučovaní primerane využívame IKT, učíme žiakov pracovať s počítačom a internetom.

V dnešnej dobe rapídne narastajú problémy v správaní, a preto chceme v tomto smere intenzívne pôsobiť. Aj napriek tomu, že s tvrdými drogami sme sa na našej škole nestretli, je potrebné sústavne pôsobiť proti fajčeniu a alkoholovým nápojom cez koordinátora prevencie, sociálnych pedagógov, rodičov a všetkých vyučujúcich, účelným využívaním voľného času. Pri prevencii drogových závislostí sa chceme zamerať aj na iné aktivity ako besedy. Chceme si všimáť talent v jednotlivých oblastiach a rozvíjať ho do maximálnej možnej miery účasťou žiakov na rôznych talentových súťažiach.

Taktiež sa snažíme zvýšiť u žiakov finančné povedomie s cieľom zvýšiť schopnosť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov na zabezpečenie seba a svojej rodiny v reálnom živote.

V neposlednom rade je našim zameraním starostlivosť o individuálne začlenených, zdravotne oslabených a sociálne znevýhodnených žiakov. Systém starostlivosti im zabezpečujeme prostredníctvom individuálneho začlenenia s požadovanou starostlivosťou, zriaďovaním špeciálnych tried, zavádzaním pedagogických asistentov učiteľa a sociálnych pedagógov.

10 Povinné materiálno-technické a priestorové zabezpečenie výchovy a vzdelávania

Dôležitou podmienkou výchovy a vzdelávania žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia je aj primerané priestorové vybavenie školy a materiálno-technické vybavenie učebných priestorov.

Priestorové vybavenie

pre manažment školy

– kancelária riaditeľa a zástupcov riaditeľa školy,

- kancelária pre ekonomický úsek,

pre pedagogických zamestnancov školy

- zborovňa,
- kabinety pre učiteľov (priestor pre prípravnú prácu učiteľov a odkladanie pomôcok),

pre zamestnancov poskytujúcich odborné služby a pomoc pedagógom

- kancelárie pre prácu personálu poskytujúceho odborné služby a pomoc pedagógom/žiakom,

pre nepedagogických zamestnancov školy

- kancelárie pre sekretariát a nepedagogických zamestnancov,

hygienické priestory

- sociálne zariadenia pre žiakov a zamestnancov,
- šatne alebo iné priestory na odkladanie odevov a prezúvanie obuvi,

odkladacie a úložné priestory

- pre učebné pomôcky,
- didaktickú techniku,
- skladové priestory,
- archív,

informačno-komunikačné priestory

- knižnica/priestor pre knižnicu vybavený knižničným fondom, IKT zariadením
- a pripojením na Internet,

učebné priestory (interné/externé)

- učebne (s priestorom pre relaxáciu a nenáročnú pohybovú aktivitu počas vyučovania),
- odborné učebne,
- špeciálne učebne pre vyučovanie jednotlivých zložiek pracovného vyučovania vybavené vhodným náradím, prístrojmi a pomôckami,
- telocvičňa,
- školské ihrisko,

spoločné priestory

- školská budova,
- školská jedáleň alebo výdajná školská jedáleň,
- školský dvor,
- priestory pre školský klub detí,
- priestor pre riešenie zdravotných problémov, oddychovo relaxačná miestnosť

11 Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní

Vhodná štruktúra práce a odpočinku žiakov a učiteľov počas dňa, vhodný režim vyučovania ohľadom na vek žiakov:

- v prípravnom ročníku až štvrtom ročníku sa vyučuje v jednom slede najviac päť vyučovacích hodín, v piatom ročníku až deviatom ročníku najviac šesť vyučovacích hodín,
- vyučovacia hodina trvá 45 minút, poslednú vyučovaciu hodinu možno skrátiť na 40 minút, s prihliadnutím na osobitosti žiakov môže škola uplatňovať aj iné spôsoby organizácie vyučovania, a to členením vyučovacej hodiny do kratších časových úsekov, zaradovaním a organizovaním prestávok, blokovým vyučovaním a inými organizačnými formami.

Pri zaistovaní bezpečnosti a ochrany zdravia žiakov vo výchove a vzdelávaní v škole i mimo školy postupuje škola podľa platnej legislatívy. Pri organizovaní výletov, exkurzií, školy v prírode, plaveckých a lyžiarskych výcvikov je dôležitou podmienkou informovaný súhlas zákonného zástupcu žiaka.

Zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia žiakov a pedagogických zamestnancov pri vzdelávaní podľa platných noriem:

- zdravé prostredie tried (nábytok zodpovedajúci výške žiakov, protišmyková podlaha, dostatočné denné svetlo, možnosť ochrany pred priamym slnečným svetlom, vetranie, osvetlenie, vykurovanie),
- výrazné označenie všetkých nebezpečných predmetov a priestorov, pravidelná kontrola z hľadiska bezpečnosti,
- lekárničky vybavené podľa predpisov na dostupných miestach, kontakty na RZP, linku dôvery, políciu,
- dodržiavanie zákazu fajčenia, pitia alkoholu a používania iných omamných látok v škole a jej okolí a na všetkých akciách mimo priestoru školy organizovaných školou.

12 Zásady a podmienky pre vypracovanie školských vzdelávacích programov

Školský vzdelávací program (ŠkVP) pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia je vypracovaný na základe tohto vzdelávacieho programu, ktorý je súčasťou Štátneho vzdelávacieho programu (ŠVP) pre primárne vzdelávanie.

ŠkVP je základným dokumentom školy, podľa ktorého sa uskutočňuje edukácia na danej špeciálnej základnej škole. Musí byť vypracovaný v súlade s platnou legislatívou a s príslušným ŠVP. Uvádza víziu, ciele, poslanie a zameranie konkrétnej školy s ohľadom na potreby žiakov. Reflektuje tiež možnosti obce a regiónu. Konkretizuje obsah vzdelávania ako profiláciu školy v učebnom pláne s využitím všetkých voliteľných hodín.

Na vypracovaní ŠkVP by sa mali podieľať všetci pedagogickí zamestnanci školy. Školský vzdelávací program vydáva riaditeľ školy po prerokovaní v pedagogickej rade školy a rade školy a zverejní ho na prístupnom mieste.

**Vzdelávací program pre žiakov so stredným stupňom
mentálneho postihnutia pre primárne vzdelávanie**

1 Ciele výchovy a vzdelávania

Cieľom výchovy a vzdelávania žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia je

- rozvíjať kognitívne a psychomotorické procesy, všestrannú komunikáciu,
- rozvíjať individuálne schopnosti a predpoklady mentálne postihnutých žiakov tak, aby si osvojili vedomosti, zručnosti a návyky, ktoré dokážu využiť v osobnom živote,
- zamerať sa na pripravenosť v praktickom živote s možnosťou prirodzenej integrácie do spoločnosti a stali sa jej prirodzenou súčasťou,
- podnecovať žiakov k mysleniu na podklade názoru a k riešeniu problémov,
- učiť žiakov chrániť si svoje zdravie a zdravie iných.

2 Stupeň vzdelania

Primárne vzdelanie získa žiak absolvovaním vzdelávacieho programu pre žiakov s mentálnym postihnutím, dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie s doložkou.

3 Profil absolventa

Absolvent primárneho stupňa vzdelania má osvojené základy čitateľskej, pisateľskej, matematickej, prírodovednej a kultúrnej gramotnosti na elementárnej úrovni.

Absolvent programu primárneho vzdelávania pre **žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia** disponuje na primeranej úrovni s nasledujúcimi kľúčovými kompetenciami:

- vyjadruje sa ústnou formou adekvátnou primárnemu stupňu vzdelávania a jeho narušenej komunikačnej schopnosti,
- rozumie obsahu jednoduchého písaného textu, dokáže ho ústne zreprodukovat',
- zvláda jednoduchou formou písomnú komunikáciu
- je schopný vyjadriť svoj názor,
- uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a s ďalšími ľuďmi s ktorými prichádza do kontaktu,
- dokáže využiť získané základné matematické zručnosti na riešenie rôznych pracovných úloh a praktického života, používa pri tom konkrétne myslenie,
- rozumie a používa základné pojmy z oblasti matematiky a prírodných vied,
- chápe základné prírodné javy v ich vzájomnej súvislosti, vie porovnávať vzťahy medzi predmetmi a javmi,
- využíva základné formy informačnej a komunikačnej technológie,
- ovláda elementárne spôsoby práce s počítačom,
- ovláda základy čítania, písania, počítania a využíva ich k svojmu vzdelávaniu,
- dokáže pracovať s pomocou učebnicami, pracovnými zošitmi a pomôckami,
- dokáže popísať problém, vie na koho sa môže obrátiť o pomoc pri riešení problémov,
- uvedomuje si, že má svoje práva a aj povinnosti.

4 Vzdelávacie oblasti

Obsah primárneho vzdelávania pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia je rozdelený do vzdelávacích oblastí, ktoré vychádzajú z obsahu vzdelávania a z kľúčových kompetencií.

VYUČOVACIE PREDMETY VO VZDELÁVACÍCH OBLASTIACH PRE ŽIAKOV SO STREDNÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA PRE PRIMÁRNE VZDELÁVANIE S VYUČOVACÍM JAZYKOM SLOVENSKÝM

VZDELÁVACIA OBLASŤ	VYUČOVACIE PREDMETY
JAZYK A KOMUNIKÁCIA	SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA
	ROZVÍJANIE KOMUNIKAČNEJ SCHOPNOSTI
	ROZVÍJANIE GRAFOMOTORICKÝCH ZRUČNOSTÍ
MATEMATIKA A PRÁCA S INFORMÁCIAMI	MATEMATIKA
	INFORMATIKA
ČLOVEK A PRÍRODA	VECNÉ UČENIE
ČLOVEK A HODNOTY	ETICKÁ VÝCHOVA/ NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA/NÁBOŽENSTVO
ČLOVEK A SVET PRÁCE	PRACOVNÉ VYUČOVANIE
UMENIE A KULTÚRA	HUDOBNÁ VÝCHOVA
	VÝTVARNÁ VÝCHOVA
ZDRAVIE A POHYB	TELESNÁ A ŠPORTOVÁ VÝCHOVA

VYUČOVACIE PREDMETY VO VZDELÁVACÍCH OBLASTIACH PRE ŽIAKOV SO STREDNÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA PRE PRIMÁRNE VZDELÁVANIE S VYUČOVACÍM JAZYKOM NÁRODNOSTNEJ MENŠINY

VZDELÁVACIA OBLASŤ	VYUČOVACIE PREDMETY
JAZYK A KOMUNIKÁCIA	SLOVENSKÝ JAZYK A SLOVENSKÁ LITERATÚRA
	JAZYK NÁRODNOSTNEJ MENŠINY A LITERATÚRA
	ROZVÍJANIE KOMUNIKAČNEJ SCHOPNOSTI
	ROZVÍJANIE GRAFOMOTORICKÝCH ZRUČNOSTÍ
MATEMATIKA A PRÁCA S INFORMÁCIAMI	MATEMATIKA
	INFORMATIKA
ČLOVEK A PRÍRODA	VECNÉ UČENIE
ČLOVEK A HODNOTY	ETICKÁ VÝCHOVA/ NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA/NÁBOŽENSTVO
ČLOVEK A SVET PRÁCE	PRACOVNÉ VYUČOVANIE
UMENIE A KULTÚRA	HUDOBNÁ VÝCHOVA
	VÝTVARNÁ VÝCHOVA
ZDRAVIE A POHYB	TELESNÁ A ŠPORTOVÁ VÝCHOVA

Učebné osnovy

Naše učebné osnovy tvoria vlastný didaktický program vzdelávania pre každý predmet. Vychádzajú z Inovovaného Štátneho vzdelávacieho programu a reflektujú profil absolventa a zameranie školy.

Voliteľné hodiny boli začlenené do už existujúcich predmetov podľa potrieb žiakov jednotlivých ročníkov v školskom roku 2023/2024 nasledovne:

Predmet	6. ročník	9. ročník
Slovenský jazyk a literatúra	1 hodina	2 hodiny
Matematika	1 hodina	1 hodina
Výtvarná výchova	-	1 hodina
Rozvíjanie grafomotorických zručností	1 hodina	
Pracovné vyučovanie	1 hodina	

V predmete *slovenský jazyk a literatúra* sme navýšili časovú dotáciu v 6. o 1 vyučovaciu hodinu a v 9. ročníku o 2 vyučovacie hodiny. Dôvodom je zlepšiť čítanie s porozumením, rozvíjať slovnú zásobu a schopnosť vyjadrovať sa.

V predmete *matematika* sme navýšili časovú dotáciu v 6. a 9. ročníku o 1 vyučovaciu hodinu. Tieto vyučovacie hodiny sa použijú na zmenu kvality výkonu v týchto oblastiach aritmetika, geometria. Dôvodom je, aby sa vyučovaním matematiky poskytlo všetkým žiakom také vzdelanie, ktoré im umožní riešiť najnutnejšie problémy a úlohy praktického života. Navýšením vyučovacej hodiny sa chceme zamerať hlavne na dôkladné upevnenie učiva a matematické vedomosti.

V predmete *výtvarná výchova* sme navýšili časovú dotáciu v 9. ročníku o 1 hodinu. Táto vyučovacia hodina sa použije na zmenu kvality výkonu.

V predmete *rozvíjanie grafomotorických zručností* sme navýšili časovú dotáciu v 6. ročníku o 1 vyučovaciu hodinu. Táto vyučovacia hodina sa použije na zmenu kvality výkonu.

V predmete *pracovné vyučovanie* sme navýšili časovú dotáciu v 6. ročníku o 1 vyučovaciu hodinu. Tieto vyučovacie hodiny sa použijú na zmenu kvality výkonu. Pracovné vyučovanie je pre žiakov s mentálnym postihnutím najdôležitejším predmetom. Ovplyvňuje rozvoj ich motoriky vytváraním pracovných zručností. Žiaci získavajú vedomosti z rôznych pracovných činností, kladný vzťah k práci.

Súbor učebných osnov iŠkVP predstavujú:

- predmety, ktorých UO sú štandardmi iŠVP predmetov, u ktorých nedochádza v iŠkVP k žiadnym zásahom,
- predmety, ktorých UO sú štandardmi iŠVP predmetov, u ktorých dochádza k zvýšeniu časovej dotácie, ktorá sleduje zmenu kvality výkonu.

Učebné osnovy sú priložené ako príloha.

5 Vzdelávacie štandardy

Pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia nie sú určené vzdelávacie štandardy.

6 Rámcové učebné plány

Rámcový učebný plán vymedzuje voliteľné hodiny, ktoré škola konkretizuje vo svojom školskom vzdelávacom programe nasledovne: navýši hodinovú dotáciu existujúcim vyučovacím predmetom ŠVP a/alebo vytvorí nový vyučovací predmet, ktorému prideli časovú dotáciu. Poznámky k rámcovému učebnému plánu sú pre školu záväzné, môže si však v rámci svojho učebného plánu vytvoriť ďalšie poznámky podľa svojich potrieb a možností.

6.1 Rámcový učebný plán pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia pre primárne vzdelávanie s vyučovacím jazykom slovenským

Vzdelávacia oblasť	Vyučovací predmet	Ročník											Σ
		PRÍPRAVNÝ	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
Jazyk a komunikácia	slovenský jazyk a literatúra		2+1	2	3	3+1	3+1	3+	3	3+1	3+2	3	28
	rozvíjanie komunikačnej schopnosti	5	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2	31
	rozvíjanie grafomotorických zručností	2	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+					8
Matematika a práca s informáciami	matematika	2	2	3	3	3	3	3+	3	3+2	3+1	3	31
	informatika								1	1+1	1	1	4
Človek a príroda	vecné učenie	1	2	2	2	2	2	2	3	3	3	3	25
Človek a hodnoty	etická výchova/ náboženská výchova/náboženstvo						1	1	1	1	1	1	6
Človek a svet práce	pracovné vyučovanie	4	4+1	4+1	4+1	4+1	4+2	4+	5	5	5	5	48
Umenie a kultúra	hudobná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11
	výtvarná výchova	1	1	1	1+1	1+1	1	1	1	1	1+1	1	11
Zdravie a pohyb	telesná a športová výchova	2	2+1	2+2	2+1	2	2	2	2	2	2	2	22
Základ		18	18	19	20	20	21	21	22	22	22	22	225
Voliteľné (disponibilné) hodiny		2	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	42
Spolu		20	22	23	24	24	25	25	26	26	26	26	267

Poznámky

- Počet týždenných vyučovacích hodín v jednotlivých ročníkoch je presne určený pre každý učebný plán. Taktiež celkový počet vyučovacích hodín je presne daný.
- Vyučovacia hodina má 45 minút v tomto rozdelení učebného plánu. Škola si môže zvoliť vlastnú organizáciu vyučovania. S prihliadnutím na osobitosti žiakov so zdravotným znevýhodnením môže škola uplatňovať aj iné spôsoby organizácie vyučovania, a to členením vyučovacej hodiny do kratších časových úsekov, zaradovaním a organizovaním prestávok, blokovým vyučovaním a inými organizačnými formami podľa platnej legislatívy. V rámci vyučovania je možná individuálna práca s vybranými žiakmi prostredníctvom liečebného pedagóga, logopéda, školského psychológa s cieľom systematickej korekcie, terapie alebo reedukácie postihnutia, narušenia.
- Vyučovaciu hodinu špecifického vyučovacieho predmetu rozvíjanie komunikačnej schopnosti zabezpečujú dvaja pedagogickí zamestnanci.
- V 5. až 10. ročníku vyučovacie hodiny vyučovacieho predmetu pracovné vyučovanie sa vyučujú v skupinách s maximálnym počtom žiakov 6. Skupiny sa vyučujú spravidla oddelene pre chlapcov a dievčatá. Skupiny možno utvárať aj zo žiakov najbližších ročníkov. Ďalšia skupina vznikne až po naplnení predchádzajúcej skupiny na maximálny počet.
- V 5. až 10. ročníku vyučovacie hodiny vyučovacieho predmetu telesná a športová výchova sa vyučujú spravidla oddelene pre chlapcov a dievčatá. Skupiny možno utvárať aj zo žiakov najbližších ročníkov. Najvyšší počet žiakov v skupine je zhodný s počtom žiakov v triede príslušného ročníka. Ak je skupina utvorená zo žiakov najbližších ročníkov, najvyšší počet žiakov v skupine je zhodný s počtom žiakov v triede najnižšieho ročníka. Ďalšia skupina vznikne až po naplnení predchádzajúcej skupiny na maximálny počet.
- Vyučovací predmet pracovné vyučovanie je možné vyučovať v dvojhodinových celkoch.
- Vyučovací predmet výtvarná výchova je možné vyučovať v dvojhodinových celkoch každý druhý týždeň.
- Na vyučovacích hodinách slovenského jazyka a slovenskej literatúry (*u žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny*) triedu možno deliť.
 - V 5. až 9. ročníku vyučovacie hodiny vyučovacieho predmetu pracovné vyučovanie sa vyučujú spoločne pre chlapcov a dievčatá vzhľadom na možnosti našej školy.
 - V 5. až 9. ročníku vyučovacie hodiny vyučovacieho predmetu telesná a športová výchova sa vyučujú spoločne pre chlapcov a dievčatá vzhľadom na možnosti našej školy. Vyučovací predmet pracovné vyučovanie je možné vyučovať v dvojhodinových celkoch.
 - Vyučovací predmet výtvarná výchova je možné vyučovať v dvojhodinových celkoch každý druhý týždeň.
 - Žiaci so stredným stupňom mentálneho postihnutia sú vzdelávaní v VI.B triede.

Voliteľné vyučovacie hodiny v školskom vzdelávacom programe na školský rok 2024/2025:

Slovenský jazyk a literatúra v 6. ročníku – jedna vyučovacia hodina a 9. ročníku – dve vyučovacie hodiny, rozvíjanie grafomotorických zručností v 6. ročníku – jedna vyučovacia hodina, matematika v 6. a 9. ročníku – jedna vyučovacia hodina, pracovné vyučovanie v 6. ročníku - jedna vyučovacia hodina, výtvarná výchova v 9. ročníku - jedna vyučovacia

hodina. Žiaci pracujú na vyučovacích hodinách s pedagogickým asistentom učiteľa. Rozvrh hodín je prispôbený optimálnemu vzdelávaniu žiakov podľa rôznych variantov.

- Špecifiká výchovy a vzdelávania žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia

Vzdelávanie je zamerané na maximálny možný rozvoj žiakov s mentálnym postihnutím po stránke psychickej, fyzickej a emocionálnej, na kompenzáciu ich nedostatkov s cieľom optimálne ich pripraviť na praktický život, na schopnosť žiakov osvojiť si základy vzdelania a pokračovať vo vzdelávaní v praktickej škole.

Žiakovi so stredným stupňom mentálneho postihnutia a narušenou komunikačnou schopnosťou (symptomatickou poruchou reči) poskytuje individuálnu alebo skupinovú logopedickú terapiu školský logopéd.

Žiaci so stredným stupňom mentálneho postihnutia môžu byť vzdelávaní

- a) v špeciálnych základných školách,
- b) v špeciálnych triedach pre žiakov s mentálnym postihnutím v základnej škole alebo v domove sociálnych služieb
- c) v triedach základnej školy spolu s inými žiakmi, t.j. v školskej integrácii.

Pri výchove a vzdelávaní žiaka so stredným stupňom mentálneho postihnutia v školskej integrácii sa zadáva viac úloh na rozvoj kognitívnych procesov a psychomotorických zručností, ktoré sú potrebné pre ich praktický život. Vo výchovno-vzdelávacom procese sa často striedajú činnosti a pracovné tempo, zaraďujú sa krátke relaxačné prestávky. Treba oceniť aj malý úspech žiaka a tak ho motivovať k učeniu. Dávať možnosť žiakovi participovať na spoločných činnostiach triedy a podľa potreby mu poskytovať účinnú individuálnu pomoc. Zohľadniť motorickú instabilitu žiaka a minimalizovať nežiadúce prejavy správania. Na zabezpečení vzdelávacích potrieb žiaka s mentálnym postihnutím počas vyučovania participuje i špeciálny pedagóg alebo asistent učiteľa.

Pri vypracúvaní individuálneho výchovno-vzdelávacieho programu (IVP) je potrebné vychádzať zo Vzdelávacieho programu pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia, z jeho obsahu vzdelávania. Vo vyučovacích predmetoch hudobná výchova, výtvarná výchova, telesná a športová výchova je možné tohto žiaka vzdelávať podľa obsahu vzdelávania žiakov bežnej triedy. Ak je v týchto vyučovacích predmetoch potrebné žiakovi redukovať učivo, uvádza sa v jeho IVP. Predmet vecné učenie má žiak vtedy, keď majú žiaci bežnej triedy predmety prvouku, vlastivedu, prírodovedu.

Pri hodnotení žiaka sa postupuje podľa metodického pokynu na hodnotenie žiakov s mentálnym postihnutím. Žiaka je možné hodnotiť aj slovným komentárom o dosiahnutých vzdelávacích výsledkoch bez vyjadrenia stupňov klasifikácie prospechu. V doložke vysvedčenia žiaka sa uvedie informácia, že žiak bol vzdelávaný podľa variantu B.“

8 Organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie

- Dostatok času v dennom režime venovať jednotlivým zložkám tak, aby sa denne vystriedali všetky činnosti v primeranom rozsahu,
- optimálny režim výchovno-vzdelávacej činnosti v súlade s vekovými možnosťami, špeciálnymi potrebami žiakov, zohľadnením dochádzajúcich žiakov v zhode s obsahom vzdelávania a vhodnými spôsobmi učenia,

- optimálny režim života školy v súlade s potrebami žiakov a ich bezpečnosti (režim odpočinku, pohybový režim, stravovací a pitný režim, dodržiavaním hygieny, záujmová činnosť, mimoriadne situácie),
- uplatňované metódy, formy a prístupy pri vzdelávacom procese, spôsob delenia tried, zlučovanie žiakov z rôznych ročníkov podľa platnej legislatívy.

9 Povinné personálne zabezpečenie výchovy a vzdelávania

Efektívna realizácia Vzdelávacieho programu pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia je podmienená potrebným personálnym zabezpečením podľa nasledujúceho rámca, pričom sa musí vychádzať z požiadaviek formulovaných v platnej legislatíve (Zákon o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch).

Vedúci pedagogickí zamestnanci

- spĺňajú kvalifikačné predpoklady na výkon pedagogickej činnosti, vykonali prvú atestáciu, spĺňajú podmienky dĺžky výkonu pedagogickej činnosti, ukončili funkčné vzdelávanie (najneskôr do troch rokov od ustanovenia do kariérovej pozície),
- sú odborne pripravení na riadenie pracovnej skupiny a osvojené manažérske zručnosti uplatňujú pri riadení pracovného kolektívu,
- podporujú a vytvárajú podmienky pre odborný rast a ďalšie vzdelávanie svojich zamestnancov,
- zabezpečujú podmienky pre dobrú klímu v oblasti personálnych vzťahov – vo vzťahu k žiakom, v rámci pedagogického zboru a vo vzťahu k rodičom a širšej komunite.

Pedagogickí zamestnanci

- spĺňajú predpoklady na výkon pedagogickej činnosti a kvalifikačné požiadavky stanovené platnou legislatívou,
- preukazujú profesijné kompetencie pri práci so žiakmi, rodičmi,
- uplatňujú zásady tímovej práce, kooperatívneho a konštruktívneho riešenia problémov.

Asistent učiteľa

- spĺňa predpoklady na výkon pedagogickej činnosti a kvalifikačné požiadavky stanovené platnou legislatívou. Pracuje v triede, ktorú navštevuje žiak alebo viac žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia, ak si to vyžaduje výchova a vzdelávanie príslušného žiaka v závislosti od závažnosti jeho postihnutia.

Odborní zamestnanci

Odborní zamestnanci spĺňajú kvalifikačné predpoklady na výkon odbornej činnosti a kvalifikačné požiadavky stanovené platnou legislatívou pri poskytovaní psychologickéj, logopedickej, špeciálno-pedagogickej starostlivosti alebo výchovného a sociálneho poradenstva a prevencie. Na škole pracujú dve sociálne pedagogičky.

10 Povinné materiáľno-technické a priestorové zabezpečenie výchovy a vzdelávania

Dôležitou podmienkou pre uskutočňovanie Štátneho vzdelávacieho programu je primerané priestorové vybavenie školy a materiáľno-technické vybavenie učebných priestorov.

Priestorové vybavenie

- **pre manažment školy**
 - kancelária riaditeľa a zástupcov riaditeľa školy,
 - kancelária pre ekonomický úsek,
- **pre pedagogických zamestnancov školy**
 - zborovňa,
 - kabíny pre učiteľov (priestor pre prípravnú prácu učiteľov a odkladanie pomôcok),
- **pre zamestnancov poskytujúcich odborné služby a pomoc pedagógom**
 - kancelárie pre prácu personálu poskytujúceho odborné služby a pomoc pedagógom/žiakom,
- **pre nepedagogických zamestnancov školy**
 - kancelárie pre sekretariát a nepedagogických zamestnancov,
- **hygienické priestory**
 - sociálne zariadenia pre žiakov a zamestnancov,
 - šatne alebo iné priestory na odkladanie odevov a prezúvanie obuvi,
- **odkladacie a úložné priestory**
 - pre učebné pomôcky,
 - didaktickú techniku,
 - skladové priestory,
 - archív,
- **informačno-komunikačné priestory**
 - knižnica/priestor pre knižnicu vybavený knižničným fondom, IKT zariadením a pripojením na Internet
- **učebné priestory (interné/externé)**
 - učebne (s priestorom pre relaxáciu a nenáročnú pohybovú aktivitu počas vyučovania),
 - odborné učebne,
 - špeciálne učebne pre vyučovanie jednotlivých zložiek pracovného vyučovania vybavené vhodným náradím, prístrojmi a pomôckami,
 - telocvičňa,
 - školské ihrisko,

- **spoločné priestory**
- školská budova,
- školská jedáleň alebo výdajná školská jedáleň,
- školský dvor,
- priestory pre školský klub detí,
- priestor pre riešenie zdravotných problémov, bezpodnetová miestnosť.

11 Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní

Pri zaisťovaní bezpečnosti a ochrany zdravia žiakov vo výchove a vzdelávaní v škole i mimo školy postupuje škola podľa platnej legislatívy. Pri organizovaní výletov, exkurzií, školy v prírode, plaveckých a lyžiarskych výcvikov je dôležitou podmienkou informovaný súhlas zákonného zástupcu žiaka.

Zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia žiakov a pedagogických pracovníkov pri vzdelávaní podľa platných noriem:

- zdravé prostredie tried (nábytok zodpovedajúci výške žiakov, protišmyková podlaha, dostatočné denné svetlo, možnosť ochrany pred priamym slnečným svetlom, vetranie, osvetlenie, vykurovanie),
- výrazné označenie všetkých nebezpečných predmetov a priestorov, pravidelná kontrola z hľadiska bezpečnosti,
- lekárničky vybavené podľa predpisov na dostupných miestach, kontakty na RZP, linku dôvery, políciu,
- dodržiavanie zákazu fajčenia, pitia alkoholu a používania iných omamných látok v škole a jej okolí a na všetkých akciách mimo priestoru školy organizovaných školou.

12 Zásady a podmienky pre vypracovanie školských vzdelávacích programov

Školský vzdelávací program (ŠkVP) pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia je vypracovaný na základe tohto vzdelávacieho programu, ktorý je súčasťou Štátneho vzdelávacieho programu (ŠVP) pre primárne vzdelávanie.

ŠkVP je základným dokumentom školy, podľa ktorého sa uskutočňuje edukácia na danej špeciálnej základnej škole. Musí byť vypracovaný v súlade s platnou legislatívou a s príslušným ŠVP. Uvádza víziu, ciele, poslanie a zameranie konkrétnej školy s ohľadom na potreby žiakov. Reflektuje tiež možnosti obce a regiónu. Konkretizuje obsah vzdelávania ako profiláciu školy v učebnom pláne s využitím všetkých voliteľných hodín.

Na vypracovaní ŠkVP by sa mali podieľať všetci pedagogickí zamestnanci školy. Školský vzdelávací program vydáva riaditeľ školy po prerokovaní v pedagogickej rade školy a rade školy a zverejní ho na prístupnom mieste.

Použité prierezové témy:

Témy, ktoré sú zakomponované v rámci rôznych predmetov: Slovenský jazyk a literatúra, Rozvíjanie komunikačnej schopnosti, Rozvíjanie grafomotorických zručností, Matematika, Informatika, Vecné učenie, Náboženská výchova, Pracovné vyučovanie, Hudobná výchova, Výtvarná výchova, Telesná a športová výchova.

Učebné zdroje:

Učebnice pre SZŠ

Pracovné zošity pre SZŠ

Špeciálne pracovné listy, materiálno-technické a didaktické prostriedky, mimočítanková literatúra, detské encyklopédie, detské časopisy, učebnice, vzorový výrobok a súbor nástrojov, materiálov, potrieb a zariadení pre určitý druh práce, ďalej sú to výkresy, pracovné postupy, obrazy, ilustrácie, modely, diagramy, prírodniny, predlohy, filmy, časopisy, detské encyklopédie, materiálno-technické a didaktické prostriedky.

Hodnotenie predmetu:

Žiaci budú hodnotení podľa Metodických pokynov č. 19/2015 na hodnotenie žiakov s ľahkým a stredným stupňom mentálneho postihnutia ISCED-1. Hodnotenie musí obsahovať počet známok za ústne odpovede, písomné odpovede. Počas roka bude žiak hodnotený aj motivačne a kontrolne.

Zoznam použitej literatúry

Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie.
Schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5.5.2016 pod číslom 2016-14674/20270:9-10F0 s platnosťou od 1.9.2016